

הילד שרצה להיות שוודי

את שלום אהבתי מהרגע הראשון. נמוך קומה יחסית לגילו, רעמת שיער שחורה ומקורזלת, פנים עגולות, יפות וחיוך ענק שנעצר באוזניים. העיניים סיפרו משהו אחר, גדולות, שחורות, עמוקות, מתרוצצות מצד לצד בעצבנות. משדרות עצב וחשש.

בשיעור השני כבר ידעתי ששלום חכם. למדנו על גלובליזציה. התרכזנו במדינות קרות. יום אחד אמר: "גם אני חייתי במדינה קרה".

"היכן?" שאלתי.

"בשוודיה..." ענה במהירות ובהתלהבות ועצר. ומשהבחין שהס הושלך בכיתה, הוסיף: "חייתי שם שנתיים עם הורי". וחיוך מתריס השתלט על פניו.

"ספר עוד" ביקשתי מבלי להסתיר התלהבותי.

"אבי תימני, הוא הכיר את אימי השבדית, התחתנו, נולדתי בשוודיה, וחזרנו לארץ. לפני כמה שנים נסענו לשם, חיינו שם שנתיים. לאבא היה קר, אז חזרנו למושב". חייך, אחר-כך עיניו כבו, החיוך נעלם, הוריד את הראש ונסגר. לא לחצתי, חזרתי לנושא הנלמד. השיעור הסתיים, הוא נעמד לידי. הביט ושתק.

"רק בגלל שלאבא היה קר חזרתם?" שאלתי בתקווה לעזור לו לדבר.

"ההורים לא הסתדרו שם ולכן חזרנו". השיב במהירות בחיוך מתנצל והלך.

לשני השיעורים הבאים לא הגיע. חלפו שבועיים עד שחזר. בשיעור ובהפסקה הבחנתי שהוא עסוק מאוד בלהיות חבר של כולם.

עבדנו בכיתה בקבוצות. הקבוצה של שלום ניתחה את ההיבט התרבותי, השלילי והחיובי בתהליך הגלובליזציה.

קראתי לשלום ללוח, להסביר על החיובי והשלילי. הוא נבוכ, החל לדבר, גמגם ונדם.

"בעצם רבותיי הנכבדים..." "נחלצתי לעזרתו." "ניצב לפניכם התוצר המושלם של הגלובליזציה,

כמה טוב שהעולם הוא כפר קטן. שלום הוא מוצר של שיתוף הפעולה בין שוודיה לישראל".

השתרר שקט בכיתה. שלום זרח מאושר, עיניו ברקו והודו לי על הצלה. מישהו צעק:

"מז'תומרת?"

"תראו... ", חייכתי, "...אבא של שלום מושבניק תימני, הכיר את אימא של שלום, שהיא בכלל שבדית... " הגנבתי מבט, שלום קרן. "...לולא השמיים הפתוחים, המטוסים המהירים, היכולת לדבר בטלפון סלולארי, המיילים וכו' היה להם קשה לשמר את הקשר והאהבה שלהם זה לזו ולהתחנתן." השמחה בכיתה הייתה גדולה, כל אחד תרם את חלקו לרעיון, אחד אמר שבגלל השיטות היה לה קל ללמוד את השפה העברית, אחת אמרה שהם יכלו לדבר בסקייפ ולא לשכוח את הפנים של עצמם, ורק שלום חייך ושתק, ואני הייתי בטוח שהוא מאושר להיות מרכז הכיתה.

פתאום מישהו שאל: "רגע, אם היית בשוודיה אז אתה מדבר שבדית? תגידי בוקר טוב ולילה טוב".

ושלום שלי, אמר במהירות וכולם היו מאושרים ורצו עוד, "תגידי את זה, ואת זה... ", והוא אמר, וזרח, וחייך ופניו אורו.

"מדוע שלא תביא את אימא שלך לשיעור שתספר לנו קצת על שוודיה?" שאלתי. וכולם אמרו כן, כן, תביא אותה. והוא, שהחיוך לא סר מפניו ומאוזניו אמר "בעיה. היא עובדת קשה."

"היכן היא עובדת שאלתי?"

"בפיצוחי חיים בעיר", ענה במהירות והחיוך נעלם לשנייה, התעשת וחזר לחייך.

הצלצול נשמע וכולם קמו.

שלום נעלם, נשארתי עם סימן שאלה קטן ועם יצר סקרנות גדול.

שוודית שעובדת בחנות פיצוחים בעיר? מחר אני קונה בוטנים אצל השוודית.

נכנסתי בבוקר, החנות הייתה כמעט ריקה, בחור צעיר רוקן פחיות פיצוחים לתוך מגשים, צעירה כבת עשרים ניקתה את הדוכן ובקצה החנות ליד המשקל, עמדה גברת בעלת שיער שחור וגבה אלי.

בחנות לא היה צל צילה של שוודית.

הגברת של המשקל הסתובבה והביטה בי.

"אפשר לעזור לך" חייכה

"כן... " עניתי במהירות. "...מאתיים גרם בוטנים..." ואחרי היסוס קל שאלתי "יש כאן מישהו ממושב השטיח המעופף?"

מיד ענתה, "אני", חייכה חיוך גדול של שלום שהסתיים באוזניים והביטה בעיניים גדולות של שלום שהיו יציבות אבל עייפות.

"אני חושב שאני מלמד את הבן שלך" אמרתי בשקט.

"אהה... ידעתי שהפנים שלך מוכרות לי" החיוך נישאר קבוע.

"איך הוא? מיהרה לשאול.

"הוא בסדר גמור, תלמיד מצוין" מיהרתי לענות. איך מכניסים את השוודית ומהר? שאלתי את עצמי.

"תגידי...", היססתי, "...הייתם בשליחות בשוודיה?" הביטה בי מופתעת מהשאלה. "לא, מעולם לא!?"

"אין לך כל קשר לשוודיה?" שאלתי בשקט מתבייש בחקירתתי.

"דווקא כן יש לי..." פני אורו, בכל זאת משהו חשבתי, "גיסתי, אשתו של אחי, שוודית והם חיים שם. אבל מה כל השאלות האלה ומאיפה אתה יודע?"

לקחתי נשימה עמוקה ו"גיליתי לה שהיא שוודית".

היא הייתה מופתעת אך לא נרעשת. אמרה "צריך לברר את זה. ובקשר לשפה, שלום מדבר הרבה בסקיפ עם הילדים של אחי וכך למד את השפה." הינה לך גלובליזציה הרהרתי ביני לביני.

ביקשתי שתברר בזהירות מדוע שלום המציא סיפור כזה.

למחרת, שלום לא הגיע לכיתה. סיפרתי למחנכת, היא הופתעה, "אתה יודע..." אמרה באכזבה "...הוא כתב את זה בעבודת שורשים שעשה לקראת בר מצווה, שמחתי והתכוונתי לבקש מאימא שתבוא לספר על כך... ועכשיו זה הכל המצאה." אמרה בעצב.

בערב הלכתי לקניות. ליד המדף של הבמבה עצרתי, התלבטתי בין במבה לאפרופו. הטלפון צלצל. מספר לא מוכר.

ענית.

"שלום המורה, זה שלום..." לחש והשתתק. חיכיתי מעט משלא המשיך, דיברתי.

"היי גבר, מה נשמע? איך אתה מרגיש? מה חדש? איך הלימודים?" הפצצתי אותו בשאלות.

"הכל בסדר" הוא צחק משוחרר. ידעתי שעכשיו הוא ידבר.

"תשמע, יש איזה בעיה קטנה שאנחנו צריכים לפתור. אני עשיתי טעות" דיבר מהר והשתתק, מנסה להיפטר ממשא כבד.

"אין בעיה שאי אפשר לפתור ואין טעות שלא ניתנת לתיקון" אמרתי.

"תמיד אתה אומר את זה..." אמר "...אבל אני חושב שהפעם זה מאוד מסובך..." לא חיכה לתשובה והמשיך. "...כל מה שסיפרתי לך על שוודיה לא נכון. הכל המצאתי, התנצלתי בפני אימא, ועכשיו

אני רוצה להתנצל בפניך, אתה חייב להבין אותי..." שלום דיבר מבלי לאפשר לי להכניס מילה

לתוך דבריו וכנות מדהימה הייתה בו. "...בבית הספר הקודם שהייתי צחקו עלי וקצת פגעו בי

בגלל שאני תימני, אז החלטתי להמציא סיפור שאימא שוודית ושחייתי בשוודיה ושאני יודע את השפה, וזה עזר לי. ילדים עזבו אותי ולא הטרידו אותי. אתה חייב להבין אותי..." נדמה שהתחנן

על נפשו, "התביישתי שאני והורי תימנים, חשבתי שלא אוהבים אותי. אני מתנצל בפניך ומקווה שאתה סולח לי." סיים את הנאום. ולי, שתמיד יש מה להגיד וגם שאין אני מוצא מה לומר, לא היו מילים בפי. כאילו בלעתי שקיות של במבה ואפרופו ביחד. "הלו? שמעת אותי?" הוא שאל בשקט.

"כן?", עניתי במהירות, "...שמעתי כל מילה ואני בכלל לא כועס, להיפך, אני חושב שזה שסיפרת לי מראה שאתה ילד טוב וחזק..." עכשיו אני דיברתי מהר מפחד לאבד אותו, "...כל הכבוד שאתה מתקשר אלי ומספר לי על כך, בוודאי שאני סולח, אבל חשוב שתדע שאסור לך להתבייש במי שאתה. אתה חכם וחזק וטוב, והילדים אוהבים אותך בגלל מי שאתה, אימא שוודית לא תוסיף כלום לכבוד שלך..."

"אבל יש בעיה עם הילדים עכשיו..." הוא התפרץ לדבריי.

"איזה בעיה?", שאלתי.

"עכשיו, איך אגיד שהמצאתי את הכול?", הקשה עלי.

"אל תדאג..." אמרתי, "...נמצא דרך, אני אגן עליך. דבר ראשון אתה לא אומר כלום לאף אחד ולא מעלה את העניין פעם נוספת..."

"אבל הבטחתי שאביא את אימא..." התעקש.

"...אל תעלה את זה, גם אני לא, וכולם ישכחו מהעניין", פקדתי.

"אתה בטוח?" התחנן.

"בטוח", פסקתי בביטחון. "אל תדאג אנחנו נצליח, עכשיו תבטיח לי שוב שאתה גאה במי שאתה, במה שאתה ובמוצא שלך, ושאת הדמיון שלך תפעיל רק בשיעור ספרות. מבטיח?", דרשתי בנחרצות.

"מבטיח", ענה בשקט, ונדמה היה לי שאני רואה אותו מחייך בהקלה.

"תן לי את אימא", היא ענתה לי מיד.

"תקשיבי..." ציוותי. "...אתם לא עושים מזה עניין בשום פנים ואופן. הילד עבר חוויה והמציא סיפור על מנת להגן על עצמו, וזה בסדר גמור, "פסקתי כאילו אני אריק אריקסון בכבודו ובעצמו. "...יש לכם ילד חכם עם הרבה דמיון וזה טוב, רק צריך לנתב את זה למקומות אחרים, והכי חשוב ללמד ולחנך אותו שלעולם לא יתבייש במי שהוא, במי שהוריו ובמקום ממנו בא."

"כן אני יודעת. האבא התרגז, במיוחד שעכשיו אנחנו בתקופה קשה מאוד, אחרי פשיטת רגל.

עברנו לבית סוכנות, שני חדרים, קשה לנו מבחינה כלכלית, בקושי מחזיקים מעמד, ושלום רואה

הכל..."

היה רחש, הוא נשמע אומר "אני רוצה לדבר לבד".

"אתה שומע המורה?", לחש.

"כן" לחשתי.

"נכון שלא צריך להיות שבדי בשביל להיות מקובל בכיתה, נכון?"